

Atskaite par dalību

Eiropas Savienības – Ukrainas lauksaimniecības dialogā

08.10.2014. Brisele

Ukrainas lauku reģioniem nepieciešams veidot to piekļuvi tirgum un attīstīt uzlabotu loģistiku, iekļūt pārtikas apgādes ķēdē, lai nodrošinātu labākas cenas savām precēm, radītu pārticību lauku/ciemu kopienās, novērstu iedzīvotāju urbāno migrāciju un izveidotu stabilas darba vietas un karjeras iespējas lauku iedzīvotājiem reģionu ilgspējīgai attīstībai.

Šo uzdevumu veikšanai, Ukrainas lauksaimniecības sektoram nepieciešams atbalsts, lai sasniegtu atbilstību Eiropas Savienības (ES) standartiem un uzlabotu kooperāciju ar sadarbības partneriem ES dalībvalstīs. ES eksperti, sabiedriskie līderi, mediji un ES agrobiznesa pārstāvji tika uzaicināti diskusijai, jautājumu analīzei un iespējamo risinājumu rašanai.

Dalībnieku diskusijai tika izvirzīti sekojoši jautājumi:

- Vai ES ir vajadzīga Ukrainas lauksaimniecības produkcija?
- Vai Eiropa ir gatava atbalstīt Ukrainas lauksaimniecības sektoru?
- Ko lauksaimniecības asociācijas partija "Zastup" piedāvā Ukrainas lauksaimniecības sektoram un Eiropas Savienībai?
- Ukrainas ciemu izdzīvošana Eiropas integrācijas kontekstā.
- Vai mazais ražotājs būs spējīgs ienākt Eiropas tirgū un būt konkurētspējīgs?
- Vai mazais ražotājs būs spējīgs strādāt ES vai arī būs konkurētspējīgs bez valsts atbalsta?
- Kādi ir Ukrainas lauksaimniecības produktu uzlabotas tirdzniecības un eksporta attīstības nosacījumi?

Ar prezentācijām uzstājās vairāki Ukrainas un ES politiskie pārstāvji

Visukrainas lauksaimniecības asociācijas partijas "Zastup" vadītāja Vera Uljačenko:

Ukrainai ir visi nepieciešamie resursi ilgspējīgai lauksaimnieciskās produkcijas ražošanai: 14 miljoni strādājošo laukos, 32 miljoni ha lauksaimniecības zemes, labas lauksaimniecības zināšanas, senas mājāsaimniecības tradīcijas. Agrāk bijusi PSRS labības klēts un lielākā pārtikas ražotāja. Trešdaļa no pasaules melnzemes atrodas Ukrainā, platības ziņā tās teritorijā ir 11% no Eiropas zemēm. Lauksaimnieciskā ražošana sastāda 15% no IKP. Ukraina ir viena no lielākajām pārtikas eksportētājvalstīm pasaulē, nozīmīga graudu sektora jomā, 32 miljoni tonnas pārdotas tikai šogad.

Trūkst veiksmīgas valsts politikas, kas atbalstītu lauksaimniecisko ražošanu, lauku attīstību un pārstāvētu reģionu iedzīvotāju intereses ārpus lielajām pilsētām. Tādēļ tika dibināta partija "Zastup", kura piedāvā instrumentālu reformu programmu lauksaimnieciskajam sektoram, nepieciešama politiskā atpazīšana un atbalsts. Šeit esam tādēļ, lai ņemtu vērā citu valstu

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

pieredzi. Ukrainā nav atļauta tirdzniecība ar zemi, iespējams tikai iznomāt, ir nopietna problēma ar korupciju. Otrā partijas prioritāte ir atbalsts mazajiem un vidējiem zemniekiem. Patreiz pārsvarā darbojas lielie uzņēmumi, lauku apvidū augsts bezdarba līmenis, katru gadu valstij nākas maksāt lielus sociālos pabalstus. Trešā prioritāte, par ko Parlamentā jau notiek debātes - varas decentralizācija. Nekad agrāk vēl Parlamentā nav bijis agrārs politiskais spēks.

Partijas "Zastup" valdes loceklis Vladimirs Homenko, lauku komunālservisu apvienošās Asociācijas vadītājs:

Komunālservisu līmenis laukos ir ļoti zems, galvenās problēmas - labas kvalitātes ūdens apgāde un atkritumu izvešana. 70 procentiem ūdensvadu un 50 procentiem ūdenstorņu nepieciešama atjaunošana. Pārsvarā viss finansējums iet uz pilsētām, nav godīgi situācijā, kad viena trešdaļa tautas dzīvo laukos. Nepieciešama Eiropas pieredze, ārzemju investori, kā arī sakārtota likumdošana investoru aizsardzībai.

Vajadzīga jauna sistēma atkritumu šķirošanai un pārstrādei, savukārt mums ir labas zināšanas un izpratne par mehānismiem, kā atrisināt šos jautājumus. Ļoti svarīgi ir pārdot lauksaimniecības preces par godīgu, adekvātu cenu. Ja Eiropas ražotāji saņem ap 65 procentiem no supermārketā cenas, tad Ukrainā - tikai apmēram 20%. Vissvarīgākais - novērst korupciju pašvaldībās. Mums nav eiforijas par Eiropas asociatīvo līgumu, mēs apzināmies visus pienākumus, kas nāk līdz ar to. Attiecībā uz ES standartu sasniegšanu, vislielākā problēma ir veterinārās kontroles, jo cilvēki laukos nezina, ko tas nozīmē.

Grieķijas lauksaimniecības patstāvīgais atašejs Andreas Tsoumas:

Visā Eiropā ir 46 miljoni strādājošo, kas iesaistīti pārtikas ražošanā; ļoti dažādas ražošanas sistēmas. Eiropas Savienībai vajag Ukrainas produktus.

Eiropas Komisijas Ukrainas atbalsta grupas pārstāvis Philippe Cuisson:

Šī atbalsta grupa darbojas jau 3 nedēļas. Plānojam (varbūt nākamā gada janvārī) noorganizēt potenciālo donoru konferenci, lai atvērtu Ukrainā visus iespējamus lielos donorus (Japāna, Pasaules Banka, Šveice u.c.). Ukrainā jau notiek reformas, t.sk. arī agrārajā sektorā.

Ideja par brīvās tirdzniecības zonas izveidošanu, patreiz tikai pirmā stadija potenciālajam Ukrainas eksportam uz ES, nav muitas tarifu, Ukrainai būs pilna pieeja ES tirgum, bet ir problēma ar veterinārajiem standartiem. ES var importēt visus produktus, ko vien Ukraina var piedāvāt. Patreiz Ukraina veic 0,9 % no visa ES importa, ES ir liela perspektīva Ukrainai.

1991.g. Polija sāka procesu sarunām ar ES, kas no tehniskās puses bija tieši tāds pats, kāds piedāvāts Ukrainai tagad. Toreiz Polijas un Ukrainas IKP bija vienāds, tagad proporcijā 3:1. Arī Polijas lauksaimniecības sektors bija noraizējies par perspektīvu Eiropas Savienībā.

Ukrainas Lauksaimnieku Savienības vadītājs Genādijs Novikovs:

Organizācijas biedri ir dažāda lieluma zemnieku saimniecības, šodienas fokuss uz mazajiem un vidējiem lauksaimniekiem, kuri kopā ar individuālo sektoru saražo 57% no Ukrainas lauksaimniecības produkcijas, t.sk. līdz pat 96% kartupeļu, augļu, dārzeņu produkcijas. Augļu cenas Ukrainā tādas pašas kā Eiropā, turklāt nesaņemot subsīdijas. Ķīmiskā mēslojuma lietošana 2x mazāka nekā vidēji Eiropā, uzsvars sektorā uz bioloģiskās lauksaimniecības ražošanu.

Liela interese par investīcijām, īpaši, ja investors ir ieinteresēts pirkt lauksaimniecisko produkciju; tāpat arī par politisku, tehnisku un finansiālu atbalstu mazam un vidējam biznesam tā atbalstam un stimulēšanai. Notiek sadarbība ar oficiālajām struktūrām un NVO.

Albert Dess, Eiropas Parlamenta deputāts:

EP deputāts no 2004.g., ievēlēts atkārtoti. Nodarbojās ar agrāro politiku. Maģistrs lauksaimniecībā, tēvam bija 10ha saimniecība Bavārijā, pārņēmot palielināja līdz 100ha, 50 piena govīs, ar produktivitāti 10t. No 1990.g. aizgāja politikā un reducēja saimniecību līdz 40 govīm.

Briselē grūti ir atrast labāko risinājumu lauksaimniecības politikai, jo tā atrodas mazākumā.

Vairāk par 50% Bavārijas lauksaimnieku ir mazie, strādā citās profesijās, lauksaimniecība kā papildus nodarbošanās.

Apmeklējot Ukrainu, brīnījās, ka viņu kooperatīva produkcija Ukrainā bija dārgāka nekā Vācijā.

Pēc prezentācijām notika neformāla savstarpējā komunikācija un viedokļu apmaiņa. Latvijas eksperts sarunā ar Eiropas Parlamenta deputātu Albertu Dess apsprieda lauksaimnieku interešu aizstāvību Eiropā un izteica cerības, ka lauksaimniecības politikā birokrātiju izdosies mazināt līdz minimumam. Deputāts atzina, ka iepriekšējā periodā bijusi veiksmīga sadarbība ar Sandru Kalnieti un atzinīgi izteicās par Laimdotu Straujumu.

Diskusijā ar Grieķijas lauksaimniecības atašeju Latvijas eksperts apmainījās ar viedokļiem un informāciju par abu valstu ģenētiskajiem resursiem, ĢMO ne/izmantošanu un Eiropas Savienības ārējās tirdzniecības aktuālajiem jautājumiem un bilances statistiku.

Atsevišķā sarunā ar augstākminētajiem Ukrainas pārstāvjiem Latvijas eksperts pārrunāja Ukrainas potenciālo eksportu uz ES, skaidroja veterināro prasību un dažādo standartu izpildes būtību, kas Latvijas lauksaimniekiem jāievēro, lai veiksmīgi konkurētu kopējā tirgū; uzsvēra kooperācijas īpašo nozīmi atsevišķo saimniecību izdzīvošanas perspektīvā, informēja par kooperatīvu darbību Latvijā, godīgu maksājumu nepieciešamību Eiropā, situāciju Latvijas zemes tirgū. Tika diskutēts arī par potenciālām sadarbības iespējām turpmāk.

Notika arī Latvijas eksperta konsultēšanās par neformālā lobija iespējām ar Spānijas patstāvīgo pārstāvi Briselē, kas uzsvēra patstāvīgas klātesamības nepieciešamību.

Maija Pontāga

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

Paraksts

 ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.